

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0287/2011

22.7.2011

RAPORT

Struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendite kasutamine ning ELi tulevase ühtekuuluvuspoliitika jaoks saadud õppetunnid (2010/2305(INI))

Regionaalarengukomisjon

Raportöör: Michael Theurer

Arvamuse koostaja (*):
Edit Bauer, tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 50

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	14
TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS	18
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	23

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 50

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendite kasutamise ning ELi tulevase ühtekuuluvuspoliitika jaoks saadud õppetundide kohta (2010/2305(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut ja eelkõige selle artikleid 174–178,
- võttes arvesse komisjoni 26. jaanuari 2011. aasta teatist „Kestlikku kasvu toetav regionaalpoliitika Euroopa 2020. aasta strateegias” (KOM(2011)0017),
- võttes arvesse komisjoni talituste töödokumenti „Kestlikku kasvu toetav regionaalpoliitika Euroopa 2020. aasta strateegias” (SEK(2011)0092),
- võttes arvesse komisjoni talituste 25. oktoobri 2010. aasta töödokumenti, mis käsitleb ühtekuuluvuspoliitikat ja majanduskriisile reageerimist ning Euroopa majanduse taastamise kava toetuseks võetud ühtekuuluvuspoliitika meetmete rakendamise hinnangut (SEK(2010)1291),
- võttes arvesse komisjoni 31. märtsi 2010. aasta teatist „Ühtekuuluvuspoliitika: 2010. aasta strateegiaaruanne 2007.–2013. aasta programmide rakendamise kohta” (KOM(2010)0110),
- võttes arvesse komisjoni talituste 31. märtsi 2010. aasta töödokumenti, mis on lisatud komisjoni 31. märtsi 2010. aasta teatisele „Ühtekuuluvuspoliitika: 2010. aasta strateegiaaruanne 2007.–2013. aasta programmide rakendamise kohta” (SEK(2010)0360),
- võttes arvesse komisjoni teatist „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia” (KOM(2010)2020),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. juuni 2010. aasta määrust (EL) nr 539/2010, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta, seoses teatavate nõuete lihtsustamise ja finantsjuhtimise teatavate sätetega¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta määrust (EL) nr 437/2010, millega muudetakse Euroopa Regionaalarengu Fondi käsitlevat määrust (EÜ) nr 1080/2006 seoses marginaliseerunud kogukondadele ette nähtud elamumajandusmeetmete abikõlblikkusega²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta määrust (EL) nr 397/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1080/2006, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi, seoses eluasemete energiatõhususe ja taastuvenergia alaste

¹ ELT L 158, 24.6.2010, lk 1.

² ELT L 132, 29.5.2010, lk 1.

investeeringute abikõlblikkusega¹,

- võttes arvesse nõukogu 7. aprilli 2009. aasta määrust (EÜ) nr 284/2009, millega muudetakse teatavate finantsjuhtimist käsitlevate sätete osas määrust (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta²,
- võttes arvesse nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määrust (EÜ) nr 85/2009, millega muudetakse teatavate finantsjuhtimist käsitlevate sätete osas määrust (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta³,
- võttes arvesse nõukogu 11. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1081/2006, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1784/1999⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1080/2006, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1783/1999⁶,
- võttes arvesse komisjoni 8. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1828/2006, milles sätestatakse rakenduseeskirjad nõukogu määrusele (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1080/2006, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi⁷,
- võttes arvesse nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta otsust ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegiliste suuniste kohta (2006/702/EÜ)⁸,
- võttes arvesse nõukogu järeldusi ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist käsitleva komisjoni 2010. aasta strateegilise aruande kohta, mis võeti vastu välisasjade nõukogu istungil 14. juunil 2010. aastal,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 14. juuli 2010. aasta arvamust „Kuidas edendada tõhusat partnerlust ühtekuuluvuspoliitika programmide juhtimisel, tuginedes 2007.–2013. aasta perioodi headele tavadele” (ECO/258),

¹ ELT L 126, 21.5.2009, lk 3.

² ELT L 94, 8.4.2009, lk 10.

³ ELT L 25, 29.1.2009, lk 1.

⁴ ELT L 210, 31.7.2006, lk 25.

⁵ ELT L 210, 31.7.2006, lk 12.

⁶ ELT L 210, 31.7.2006, lk 1.

⁷ ELT L 371, 27.12.2006, lk 1.

⁸ ELT L 291, 21.10.2006, lk 11.

- võttes arvesse Regioonide Komitee 1.–2. detsembri 2010. aasta arvamust „Ühtekuuluvuspoliitika: 2010. aasta strateegiaaruanne 2007.–2013. aasta programmide rakendamise kohta” (CdR 159/2010),
 - võttes arvesse oma 23. juuni 2011. aasta resolutsiooni 2010. aasta aruande kohta, mis käsitleb ühtekuuluvuspoliitika 2007.–2013. aasta programmide rakendamist¹,
 - võttes arvesse oma 14. detsembri 2010. aasta resolutsiooni tõelise territoriaalse, sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse saavutamise kohta ELis – ülemaailmse konkurentsivõime vältimatu tingimus?²,
 - võttes arvesse oma 24. märtsi 2009. aasta resolutsiooni struktuurifondide määruse rakendamise kohta 2007–2013 ning riiklikke ühtekuuluvuspoliitika strateegiaid ja rakenduskavu käsitlevate läbirääkimiste tulemuste kohta³,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
 - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit ja tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni arvamust (A7-0287/2011),
- A. arvestades, et toetuste kasutamise suutlikkus on liikmesriigi ja tema piirkondade võime kulutada struktuurifondidest ja Ühtekuuluvusfondist eraldatud rahalisi vahendeid tulemuslikul ja tõhusal viisil, ning arvestades, et kõnealune suutlikkus on vajalik selleks, et aidata ELi fondidest eraldatava rahaga maksimaalselt kaasa majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele;
 - B. arvestades, et ELi ühtekuuluvuspoliitika on äärmiselt oluline liidu harmoonilise arengu toetamiseks ning et hoolimata edusammudest, mida on tehtud piirkondade ebavõrdse arengu vähendamiseks, on siiski suured erinevused piirkondade majandusliku, sotsiaalse ja piirkondliku arengutaseme vahel;
 - C. arvestades, et kõige ebasoodsamas olukorras olevates piirkondades ja väikepiirkondades napib vajalikke finants- ja inimressursse ning haldustuge, mida oleks vaja selleks, et asjaomased piirkonnad saaksid neile kättesaadavaid ELi rahalisi vahendeid tulemuslikult kasutada;
 - D. arvestades, et ELi regionaalpoliitika on tähtis vahend majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamiseks, ning arvestades, et see võimaldab Euroopa Liidul võtta meetmeid selleks, et vähendada piirkondlikke erinevusi, edendada tegelikku lähenemist ning ergutada arengut, kvaliteetset tööhõivet ja sotsiaalset edenemist, ning arvestades, et ELi regionaalpoliitikast saavad kasu ka vähem arenenud piirkonnad;
 - E. arvestades, et toetuste kasutamise suutlikkus ei ole püsiv, vaid muutuv suurus, ning arvestades, et see on väga erinev liikmesriigiti ja piirkonniti ning nende siseselt ning selle parandamiseks on vaja individuaalseid lahendusi;

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0283.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0473.

³ ELT C 117E, 6.5.2010, lk 79.

- F. arvestades, et eesmärk kasutada finantstoetust võimalikult suurel määral nõuab liikmesriikidelt ja haldusasutustelt pidevaid jõupingutusi ning kohaliku ja piirkondliku haldustasandi kaasatust protsessi kõikides etappides, samuti asjakohast suutlikkust institutsioonilistes struktuurides ning tõhusaid juhtimis- ja kontrollisüsteeme;
- G. arvestades, et toetuste kasutamise suutlikkuse põhiküsimuseks on haldussuutlikkus, eelkõige projektide kavandamisel ja rakendamisel, ning seda on vaja tugevdada, pöörates eritähelepanu liikmesriikidele, kes on maha jäänud ja kus on madalad kasutusmäärad;
- H. arvestades, et struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi eeskirjad on juba olemuselt keerulised, mistõttu on neid raske korralikult üle võtta siseriiklikku õigusesse ja täita, vead on kerged tulema ning seetõttu kulutavad liikmesriigid ja piirkonnad ebaproportsionaalselt palju aega nende vigade parandamiseks ja kontrollimiseks, seepärast peavad need eeskirjad jääma aja jooksul stabiilseks, et soodustada nende paremat omaksvõtmist; arvestades, et sellele vaatamata tuleks toetada lihtsustusi, mis soodustavad rahastamisvahendite rakendamist;
- I. arvestades, et hoolimata sellest, et vigade arv ja struktuurifondidest rahastamise väärkasutamine on vähenenud, tuleks tugevdada liikmesriikide poolt võetavaid meetmeid, et vähendada rahastamise väärkasutust ning nõuda tagasi alusetult makstud summad;
- J. arvestades, et eelkõige praegusel programmiperioodil ELiga ühinenud liikmesriikidel on suuri raskusi toetuste kasutamise suutlikkusega, kuna märkimisväärselt on suurenenud kättesaadavad toetussummad ühinemiseelsete vahenditega võrreldes ning vajakajäämisi on haldusstruktuurides seoses projektide väljatöötamise, toetamise ja hindamisega;
- K. arvestades, et puudulik nähtavus lühikese ja keskmise tähtajaga vahendite kasutustaseme puhul vähendab toetuste kasutamise suutlikkust, ning arvestades, et suuremat läbipaistvust on vaja kõikidel juhtimistasanditel;
- L. arvestades, et Euroopa Sotsiaalfond toetab olulisel määral tööturupoliitikat ja aitab märkimisväärselt kaasa sotsiaalse kaasatuse edendamisele, ning arvestades, et selle vahendeid tuleb tunduvalt suurendada;
1. juhhib siiski tähelepanu jõupingutusele, mis vaatamata eelnimetatud probleemidele on tehtud selleks, et tagada toetuste kasutamise suutlikkuse suurendamine ja ühtekuuluvuspoliitika eelarve täitmine 2010. aastal, ning tunnustab Euroopa majanduse elavdamise kava raames võetud ühtekuuluvuspoliitika meetmete positiivset mõju programmide rakendamise ja toetuse saajate rahastamise kiirendamisele; palub komisjonil jätkata neid meetmeid ajavahemikul 2014–2020;
2. juhhib tähelepanu sellele, et toetuste kasutamise suutlikkuse probleemide põhjuseks on peamiselt järgmised tegurid:
- probleemid uue juhtimis- ja kontrollisüsteemi vastavushindamise menetluste läbiviimisel, mis üldiselt toimub programmiperioodi alguses;
 - ülemaailmne majandussurutus, mis otseselt kajastub riigieelarve kärpemeetmetes ja

raskustes saada riigisisest rahastamist;

- vahendite nappus projektide kaasrahastamiseks;
 - viivitused ELi ja riiklike eeskirjade või nendega seotud juhiste kehtestamisel ja kasutuselevõtmisel ning puudulikud või ebaselged eeskirjad;
 - viivitused juhiste tõlkimisel ja komisjonilt selgituste saamisel ning komisjoni juhiste ebaühtlus;
 - liiga keerulised ja liiga ranged riiklikud menetlused ning nende sage muutmine;
 - vajadus luua programmide rakendamiseks uusi institutsioone, mis võib kaasa tuua viivitusi programmide käivitamisel ja läbiviimisel;
 - asutustevaheliste volituste ebapiisav piiritlemine liikmesriikides, institutsioonidevahelised hierarhiaprobleemid ja sisemised raskused ülesannete ja vastutuste jagamisel;
 - piirkondliku ja kohaliku tasandi ebapiisav kaasamine rakenduskavade koostamisse;
 - töötajate vähesus, riikliku ja piirkondliku tasandi töötajate ebapiisav koolitus ning raskused töötajate hoidmisega;
 - raskused infotehnoloogiasüsteemide loomisel;
 - kontrolli tõhususe ja projekti ulatuse ebaproportsionaalsus;
 - projektide rakendamise ebapiisav esialgne ettevalmistus ja puuduv projektikava;
 - investeerimisprioriteetide muutmine poliitilistel põhjustel;
3. on arvamusel, et suur hulk tuvastatud probleeme oleks võimalik ära hoida, kui kaasata juba kavandamise etapis kõik asjaomased riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi toimijad, et tulevastest raamdokumentides ja rakenduskavades sisalduvad ettepanekud võimalikult hästi kattuksid toimijate vajadustega, see aitaks suuremal määral ja otsesemalt kaasa ELi eesmärkide saavutamisele;
4. kordab, et vaja on lihtsustada ja paindlikumaks muuta eeskirju ja menetlusi ELi ja riiklikul tasandil, et projekti elluvijate jaoks hõlbustada juurdepääsu ELi vahenditele ja edendada nende vahendite usaldusväärset haldamist haldustalituste poolt, ilma seejuures toetuse saajatele suuremaid probleeme tekitamata; usub, et lihtsustamine toob kaasa vahendite kiirema eraldamise, suuremad kasutusmäärad, suurema tõhususe ja läbipaistvuse, vähem rakendusvigu ja lühemad makseperioodid; on seisukohal, et eeskirjade, menetluste ja kontrolli lihtsustamise ja stabiilsuse vahel on vaja leida tasakaal; märgib, et igal juhul on võimalike taotlejate ja toetuse saajate piisav teavitamine eduka rakendamise vajalik eeltingimus;
5. rõhutab, et kasutusmäärade suurendamine annab tõhusaid tulemusi ainult ühenduse

eeskirjade järgimise korral;

6. on seisukohal, et erilist rõhku tuleks panna tulemuste ja eesmärkide saavutamise seotud aspektidele, ilma et see vähendaks tähelepanu, mida tuleb alati pöörata sisendite kontrollimisele; usub, et kooskõlas kehtivate eeskirjadega rakendamise, kontrolli ja maksesüsteemide kohta tuleks saavutada parem tasakaal ühelt poolt ELi kulude seaduslikkuse ja korrektsuse tagamiseks vajalike eeskirjade ja menetluste ning teiselt poolt ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikumaks ja kulutõhusamaks muutmise vahel;
7. nõuab ühtekuuluvuspoliitika programmitöö, järelevalve ja hindamise ühtlustamist, et suurendada komisjoni nõuandvat rolli ning vähendada kontrolli ja auditiga seotud halduskoormust;
8. on seisukohal, et rohkem tuleks keskenduda pettuse karistamisele kui eeskirjade eiramistele, nõuab paindlikumat ja diferentseeritumat lähenemisviisi sõltuvalt tuvastatud eiramise tõsidusest;
9. rõhutab, et rohkem tuleks kasutada proportsionaalsuse põhimõtet, mille kohaselt kontrollimeetmed vastavad projekti ulatusele, selleks tuleks väikesemahuliste projektide ja programmide läbiviimisel lihtsustada nõudeid, mis käsitlevad esitatavat teavet ja järelevalvet; tuletab sellegipoolest meelde, et lihtsustatud eeskirjad ei tohi mingil viisil kahjustada läbipaistvust ja vastutust; nõuab, et auditeerimistegevuse kooskõlastamist tuleks tugevdada ja parandada, kaotada tuleks üleaarused kontrollid liikmesriikides, kus on olemas asjakohane fondivahendite haldamise süsteem, ning et järgmisel programmiperioodil tuleks kasutada ühekordse audiitorkontrolli põhimõtet, kusjuures seda tuleks nn usalduslepingu põhimõtte sarnaselt rakendada võimalikult sageli;
10. rõhutab, et ülimalt tähtis on õigeaegselt vastu võtta mitmeaastane finantsraamistik ning liikmesriikidele mõeldud täpsed ja lõplikud eeskirjad ja juhised, et ära hoida alustamisraskusi ja viivitusi riiklike eeskirjade koostamisel ja eeltingimuste rakendamisel liikmesriikides järgmise programmiperioodi alguses; kinnitab, et komisjon peab tagama tehnilise toe, et tagada eeskirjadest ja juhistest õige arusaamine liikmesriikides; rõhutab, et mitmeaastase finantsraamistiku kestus on ühtekuuluvuspoliitika ja toetuste kasutamise suutlikkuse keskne küsimus, sest liiga lühike mitmeaastane finantsraamistik on takistuseks projektidele, mis on pikema kestusega ja samas arengu seisukohast kõige olulisemad;
11. kutsub liikmesriike üles ühenduse õigusakte siseriiklikku õigusse kiiremini üle võtma; rõhutab, et kohapealsete probleemide paremaks lahendamiseks on tähtis rakendada piisaval arvul koolitatud personali;
12. rõhutab, et kasulik on suurendada sünergiat ja vastastikust täiendavust ühiselt hallatavate fondide (Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Euroopa Sotsiaalfond, Ühtekuuluvusfond, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond ja Euroopa Kalandusfond) ning Euroopa Arengufondi vahel teatavates Euroopa piirkondades, mis on AKV riikide naabruses; on seisukohal, et tuleks ergutada paindlikkust Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Sotsiaalfondi vahel, et hõlbustada integreeritud projektide rahastamist, võttes samal ajal arvesse nende fondide eripära ja eesmärgi; rõhutab, et eeskirjade ja menetluste ühtlustamine võib aidata kaasa toetuste andmise

lihtsustamisele ja julgustada võimalike toetuse saajate osalemist ELi kaasrahastatud programmides; tuleb sellega seoses meelde ristfinantseerimise võimalusi, mida ei ole seni täielikult ära kasutatud;

13. palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada Euroopa Sotsiaalfondi tõhusam kasutamine praegusel ajal kõikidel tasanditel ja kõikides liikmesriikides, et aidata lahendada majandussurutise tagajärjel tekkinud praeguseid sotsiaalmajanduslikke probleeme, ning kutsub üles tagama, et Euroopa Sotsiaalfond toetaks tulevikus läbimõeldult ja sihipäraselt Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamist tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas ning oleks nähtav, läbipaistev, tõhus, paindlik, lihtne ja kasutajasõbralik vahend, mis on loodud selleks, et arendada inimkapitali, ja mis arvestaks samas liikmesriikide ja piirkondade eripärade ning vajadustega;
14. rõhutab, et jõupingutused tuleb suunata piiratud arvule prioriteetidele – millest kõige pakilisem on siseturul praeguse rekordilise töötuse määra vähendamine, pöörates erilist tähelepanu noorte ja naiste töökohtadele –, et tagada kogu ELi hõlmavate projektide tõhusam rakendamine ning Euroopa Sotsiaalfondi mõju ja potentsiaali suurendamine, toetades seeläbi Euroopa 2020. aasta strateegiat, samas tuleb rõhutada, et arvesse on vaja võtta erinevat olukorda liikmesriikides ning et praeguste tööhõiveprobleemide lahendamiseks on vaja tugevdada Euroopa Sotsiaalfondi finantssõltumatust ja suurendada selle paindlikkust;
15. kutsub liikmesriike üles ergutama ja jätkama laiaulatuslikku dialoogi kõikide sidusrühmadega riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et paremini kindlaks teha tööturu vajadused ja parandada sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevate elanikkonnarühmade tööalast konkurentsivõimet ning samal ajal piisavalt arvestada ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide sõnastamisel piirkondlike ja kohalike vajadustega ning tagada nende kajastumine Euroopa Sotsiaalfondi eesmärkides; nõuab erilise tähelepanu pööramist madala kvalifikatsiooniga töötajate koolitusele ja haridusele, et parandada selle sihtrühma tööalast konkurentsivõimet;
16. palub liikmesriikidel suurendada teadlikkust Euroopa Sotsiaalfondi kohta ja parandada fondi vahendite kättesaadavust ning tõsta projektide koostamise suutlikkust, et aidata kaasa uute inimväärsete töökohtade loomisele ja tugevdada sotsiaalset kaasatust;
17. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pidama kohalike ja piirkondlike arenguprojektide puhul esmatähtsaks ühtset lähenemisviisi, sel eesmärgil tuleks julgustada alt üles põhimõttele tuginevate kohalike algatuste väljatöötamist Euroopa Sotsiaalfondi jaoks ning võimaldada selliste erinevate rahastamisallikate ühitamist, nagu rakenduskavad, riiklikud kavad ja üksikprojekti tasandil erasektori vahendid;
18. peab kahetsusväärseks, et venivate haldusmenetluste ja keeruliste eeskirjade tõttu on Euroopa Sotsiaalfondi rakendamine mõnes liikmesriigis aeglasem kui ette nähtud ning seetõttu loobuvad paljud potentsiaalsed toetusesaajad rahastuse taotlemisest; nõuab Euroopa Sotsiaalfondi eesmärkide paremat kooskõlastamist tööturu tegelike nõudmistega, mis näitavad vajadust investeerida kutsealase koolituse parandamisse ja käsitöö valdkonna kaitsmise meetmetesse;
19. palub komisjonil üle vaadata kaasrahastamise määr, et kajastada paremini arengutaset,

ELi lisandväärtust, meetmete liike, toetuse saajaid, nende suutlikkust toetusi kasutada ja arenguvõimalusi; nõuab seetõttu, et ühenduse eelarvest eraldataks ühtekuuluvuspoliitika jaoks piisavalt vahendeid ajal, mil rahastamist riiklikul ja kohalikul tasandil piirab riikide range eelarvepoliitika; peab kahetsusväärseks asjaolu, et osa Euroopa Sotsiaalfondi olemasolevatest vahenditest jääb kasutamata, kuid märgib samas, et mõnedes liikmesriikides tehakse sellega seoses suuri edusamme; palub seepärast liikmesriikidel luua mehhanismid, mis aitaksid väikestel toetuse saajatel (üldjuhul rohujuuretasandi valitsusvälised organisatsioonid ja VKEd) taotlusi edukalt ette valmistada ja juhendaksid neid kogu rakendamisperioodi vältel, et tagada tõhusam protsessi kulgemine;

20. palub liikmesriikidel kasutada suuremal määral Euroopa Sotsiaalfondi toetuse saajatele ettemaksete tegemise võimalust, pidades seejuures kinni täpsetest eeskirjadest;
21. rõhutab, et vaja on osutada pidevat, ranget ja keskendunud tähelepanu Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest rahastatud arenguprogrammide tegelike tulemustele, selleks tuleb ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil parandada hindamis-, järelvalve- ja näitajate süsteeme, mis peaksid lisaks kulutuste tasemele hõlmama ka võetud meetmete kvaliteeti; palub komisjonil arvestada ebakindlusteguritega, mis mõjutavad tööturule naasmise pikaajalisi projekte;
22. rõhutab, et teatud reformid võivad olla olulised toetuste kasutamise suutlikkuse tõstmiseks mõnedes liikmesriikides ja seetõttu on vaja need arengu- ja investeerimispartnerluse lepingu koostamise käigus komisjoni ja asjaomaste liikmesriikide vahel läbi rääkida, et muuta need reformid riikide jaoks siduvaks tingimuseks; juhhib eelkõige tähelepanu detsentraliseerimise ning piirkondlike ja kohalike asutuste mõjuvõimu suurendamise tähtsusele;
23. toetab seisukohta, et ühtekuuluvuspoliitika õigusraamistik peaks võimaldama rakenduskavadega seoses paindlikumat korraldustööd, et kajastada paremini arenguprotsesside laadi ja geograafilist ulatust; soovitab jätta liikmesriikidele ja piirkondadele piisavalt paindlikkust valida mõned oma prioriteedid ja ühitada asjakohaseid poliitikameetmeid;
24. palub liikmesriikidel pöörata enam tähelepanu projektide ettevalmistamisele ja koostada projektikava, et minimeerida kulude ületamise ohtu ja saavutada vahendite suur kasutusmäär;
25. märgib, et avaliku sektori institutsiooniline suutlikkus nii riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil ning osalevate riigiasutuste ja toetuse saajate tehniline ja haldussuutlikkus on otsustavad tegurid, mis määravad Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamiseks vajaliku poliitika eduka väljatöötamise, rakendamise ja järelevalve;
26. kutsub üles liikmesriike komisjoni toetusel ja kooskõlastatult kohalike ja piirkondlike omavalitsustega pöörama tähelepanu inimressursside paremale juhtimisele ning tegema täiendavaid jõupingutusi, et ligi meelitada ja tööl hoida kvalifitseeritud töötajaid ELi vahendite haldamiseks, selleks tuleks soodustada nende töötajate kvaliteetset koolitust ning vältida töötajate asendamist, kui see ei ole otseselt vajalik ja tingitud eesmärgist parandada tulemuslikkust ja seeläbi toetuste kasutamise suutlikkust; tuletab sellega seoses

meelde võimalusi kasutada Euroopa Sotsiaalfondi ja tehnilise abi vahendeid programmide rakendamiseks ja toeks vajaliku suutlikkuse loomiseks; rõhutab tervikteenuste tähtsust detsentraliseeritud tasandil, et abistada programmis osalevaid partnereid; kutsub liikmesriike üles looma tervikteenuseid pakkuvaid Euroopa teenuspunkte kodanikele võimalikult lähedale, et aidata nii kohalikke ametiasutusi kui ka ELi kodanikke Ühtekuuluvusfondi toetuse taotlemisel;

27. märgib, et vaja on haldus- ja kontrollisüsteemide suurt järjepidevust ja suutlikkust, et saaks tugineda halduskogemustele ja teadmistele, ning kutsub seepärast liikmesriike üles võtma meetmeid, et vältida fondide haldamisega tegeleva halduspersonali sagedat vahetumist;
28. kutsub komisjoni üles abistama rohkem neid liikmesriike, kelle toetuste kasutusmäärad on alla ELi keskmise ja kus esineb toetuste kasutamise suutlikkuse osas puudujääke; leiab, et seesugust tõhusamat abi ja tihedat koostööd tuleks jätkata vähemalt seni, kuni asjaomastes riikides jõutakse sellisele ekspertteadmiste tasemele, millest piisab tulemusteni jõudmiseks eraldi välisabi kasutamata;
29. kutsub liikmesriike looma mõttevahetusfoorumeid või koostöövõrke rakendusstruktuuride vahel, et arutada kogemusi ja probleeme ning vahetada parimaid tavasid; kutsub liikmesriike samuti abistama toetuse saajaid rangemate kontrollinõuetega toimetulekul ning kasutama selleks tehnilise toe eraldisi, et koolitada ja nõustada neid majandus- ja sotsiaalvaldkonna toimijaid, kes on võimalikud fondidest toetuse saajad; teeb ettepaneku kasutada sellisteks meetmeteks üht osa neist vahenditest, mis on eraldatud tehnilise toe rakenduskavadele; palub liikmesriikidel kavandada ja korraldada koolitusi võimalikele fondidest toetuse saajatele;
30. rõhutab, kuivõrd olulised on piirkondadevahelised koostööprogrammid ja sellised programmid nagu INTERACT ja URBACT selleks, et kindlaks määrata ja levitada häid tavasid ning anda poliitika- ja haldusvaldkonna toimijatele koolitust, kuidas fonde optimaalselt kasutada; nõuab, et piirkondlikku planeerimist ja fondide tõhusat kasutamist edendavad meetmed tunnistataks abikõlblikuks territoriaalse koostöö eesmärgi alajaotuse „piirkondadevaheline koostöö” raames;
31. palub komisjonil luua mestimisprogrammi kogemustel põhinev kogu ELi hõlmav koostööprogramm, et parandada koostööd ühelt poolt toetuste suure kasutussuutlikkuse piirkondade ja teiselt poolt väikese kasutussuutlikkusega piirkondade vahel ning hõlbustada parimate tavade levitamist;
32. teeb ettepaneku luua internetipõhine platvorm toetuse saajate ning kohalike ja piirkondlike sidusrühmade ja valitsusasutuste jaoks, et vahetada parimaid tavasid ja teavet takistuste, probleemide ja nende võimalike lahenduste kohta;
33. palub komisjonil uurida võimalusi võtta kasutusele ühtlustatud teabe- ja kommunikatsioonisüsteemid, võttes samas arvesse liikmesriikide haldus- ja kontrollisüsteemide erinevusi, ning nõuab sel eesmärgil ühtse tarkvara kasutuselevõttu, et kontrollida vahendite kasutamist territoriaalse koostöö programmide raames;
34. kutsub komisjoni üles kasutama teabe- ja kommunikatsioonisüsteeme, et välja töötada

varajase hoiatuse süsteem vahendite kasutamise kohta ning esitada vähemalt kord aastas aruanne, mis sisaldaks teavet piirkondlike ja struktuurifondide kasutamise kohta igas piirkonnas, see võimaldaks Euroopa Parlamendil ja nõukogul ühtekuuluvuspoliitika rakendamist jälgida;

35. palub komisjonil teha aktiivselt koostööd Euroopa Investeerimispannaga, eriti kui kavandatakse ühenduse algatusi, mille eesmärk on VKEde finantsabi tagamise kaudu parandada ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikkust ja tõhusust ning tugevdada struktuurifondide mõju;
36. on veendunud, et tänu oma suuremale paindlikkusele annavad piirkondliku ja kohaliku tasandi avaliku ja erasektori partnerlused, mis on eelnevalt hästi ette valmistatud ja kooskõlas Euroopa 2020. aasta strateegiaga, oma panuse sellesse, et suurendada toetuste kasutamise suutlikkust ja lahendada kaasrahastamise probleeme; soovib liikmesriikidel selgitada ja lihtsustada riiklike õigusakte, et hõlbustada niisuguste partnerluste loomist; rõhutab, et tagada tuleb demokraatlik kontroll avaliku ja erasektori partnerluste üle;
37. palub komisjonil kontrollida, kas on olemas õiguslik alus avaliku ja erasektori partnerluse projektide läbiviimiseks ning kuivõrd tõhus see on, ning vajaduse korral soovitada liikmesriikidel, kes pole veel selliseid õigusakte vastu võtnud, et nad, pidades silmas struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendite kasutuselevõtu võimalust avaliku ja erasektori partnerluse projektide jaoks järgmisel programmiperioodil, valmistaksid ette ja võtaksid kiiremas korras vastu menetlused nende projektide tõhusaks rakendamiseks piirkondlikul ja kohalikul tasandil;
38. juhib tähelepanu sellele, et enamik VKEsid ja eelkõige väike- ja mikroettevõtted ei pääse praeguste halduslike ja finantspiirangute tõttu üksinda ligi struktuurifondide pakutavatele võimalustele ning et neil on vaja oma piirkondlike ja üleriigiliste esindusorganisatsioonide tuge ja nõuandeid; on seisukohal, et eeskirjade ja menetluste lihtsustamine on ülioluline, et tagada nende juurdepääs struktuurifondidele; nõuab, et väikeettevõtlusalgatust „Small Business Act” ja selle põhimõtet „kõigepealt mõtle väikestele”, ühekordsuse põhimõtet ja proportsionaalsuse põhimõtet kohaldataks kõigil otsustustasanditel investeerimisprioriteetide kindlaksmääramisel ning haldus-, auditi- ja kontrollimenetluste väljatöötamisel, et tagada fondide parem kasutamine;
39. rõhutab, et fondide kasutamise suutlikkuse jaoks on olulised partnerid, nagu nad on määratletud nõukogu määruses (EÜ) nr 1083/2006 artiklis 11; kutsub liikmesriike üles igakülgselt andma teavet ja juhendust kodanikele, kodanikuühiskonna, ühenduste ja valitsusväliste organisatsioonide esindajatele ning piirkondlikele ja kohalikele asutustele rahastamisvõimaluste kohta, struktuurifondidest ja Ühtekuuluvusfondist kaasrahastamise abikõlblikkuse kohta, kaasrahastamiseeskirjade ja hüvitamiseeskirjade kohta ning kust leida pakkumiskutseid, samuti palub toetada nende aktiivsust rahastamisvõimaluste kasutamisel;
40. rõhutab seda positiivset mõju, mida annab Euroopa Investeerimispanna rahastamisvahendite, näiteks Jessica kasutamine, et laiendada üldisi rahalisi vahendeid, suurendamata seejuures otsest riiklikku rahastamist;
41. kordab, et mitmetasandilise valitsemise mehhanismid ja partnerluspõhimõte on

rakenduskavade tõhususe ja toetuste suure kasutussuutlikkuse põhitegurid; kutsub liikmesriike üles kooskõlas subsidiaarsuse põhimõtte ja nende institutsioonilise autonoomia põhimõttega tugevdama järjekindlalt partnerluse ja läbipaistvuse põhimõtet rakenduskavade koostamisel ja rakendamisel ning kaasama sel eesmärgil piirkondliku ja kohaliku tasandi ning kodanikuühiskonna kohe algusest peale siduval, igakülgsel ja püsival moel investeerimisprioriteetide määramisse ja kujundamisse, rakenduskavade koostamise, aga ka nende rakendamise ja hindamise kõikidesse etappidesse;

42. kutsub komisjoni üles arutlema avatumalt meetmete üle, mis on ette nähtud struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendite kasutamise kiirendamiseks; soovitab sellega seoses, et võiks paluda Regioonide Komiteel esitada igal aastal arvamuse toetuste kasutamise suutlikkuse kohta kõikides liikmesriikides;
43. palub komisjonil tagada, et ühtekuuluvuspoliitika toetaks lisaks Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisele kõikides liikmesriikides ka piirkondade ja mikropiirkondade vaheliste erinevuste vähendamist, võtaks nõuetekohaselt arvesse äärepoolseimate piirkondade erivajadusi ja edendaks ELi harmoonilist arengut, tagades sealhulgas sihtotstarbelised lisavahendid ja meetmed sellistele piirkondadele, mis on Euroopa standardite saavutamises veel maha jäänud;
44. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikidele.

SELETUSKIRI

Sissejuhatus

Alates 1990. aastate lõpust on struktuuri- ja ühtekuuluvusfondide kasutamine tunnistanud ELi ühtekuuluvuspoliitika elluviimise põhiprobleemiks. Paljudel liikmesriikidel on olnud keeruline ELi eelarvest eraldatavaid struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendeid kasutada, eeskätt vahetult ühinemisele järgnenud aastatel. Käesolevas raportis vaadeldakse praegusel programmiperioodil (2007–2013) ilmnevaid probleeme, nende põhjuseid ja häid tavasid ning õppetunde ELi tulevase ühtekuuluvuspoliitika jaoks.

Üldine taust

Raportöör mõistab kasutussuutlikkuse all seda, mil määral suudab liikmesriik kulutada struktuuri- ja ühtekuuluvusfondidest eraldatud rahalisi vahendeid tulemuslikul ja tõhusal viisil. Kõnealune suutlikkus on vajalik selleks, et aidata ELi fondidest kättesaadava rahaga maksimaalselt kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele. Nõudluspoolne kasutussuutlikkus tähendab projekti taotleja tegelikku võimet koostada vastuvõetavaid projekte. Pakkumispoolset kasutussuutlikkust võib määratleda kolme põhiteguri abil:

- makromajanduslik kasutussuutlikkus, mida määratletakse ja mõõdetakse SKP alusel;
- finantsiline kasutussuutlikkus, mida määratletakse kui suutlikkust kaasrahastada ELi toetatud programme ja projekte, kavandada ja tagada nimetatud riiklik osalus mitmeaastastes eelarvetes ning koguda programmidesse ja projektidesse kaasatud partneritelt makseid;
- haldussuutlikkus, mida määratletakse kui riiklike ja kohalike ametiasutuste suutlikkust ja kvalifitseeritust programme ning asjakohaseid ja õigeaegseid projekte ette valmistada, teha nende kohta otsuseid, tagada kooskõlastatus kaasatud partnerite vahel, järgida haldus- ja aruandlusnõudeid, rahastada ja jälgida programmide ja projektide elluviimist ning hoida ära eeskirjade eiramisi.
- Kasutussuutlikkus ei ole püsiv, vaid muutuv suurus. See on liikmesriigiti väga erinev ning selle parandamiseks on vaja individuaalseid lahendusi..

Seda arvesse võttes nõuab eesmärk kasutada finantstoetust võimalikult suurel määral liikmesriikide pidevaid jõupingutusi ning kohaliku ja piirkondliku haldustasandi kaasatust protsessi kõikides etappides.

Fondide kasutamisega seotud probleemide põhjused

- **Esialgused probleemid programmiperioodi alguses**

Liikmesriikidel tekkis raskusi uut juhtimis- ja kontrollisüsteemi käsitleva vastavushindamismenetlusega, mis on sätestatud nõukogu 11. juuni 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta. See põhjustas makseviivitusi, sest esimese vahemakse eeltingimusena pidi komisjon süsteemi heaks kiitma. Lisaks peetakse ka kahe programmiperioodi (2000–2006 ja 2007–2013) samaaegset ellurakendamist märkimisväärseks koormuseks, mis põhjustab praeguse perioodi alguses

viivitusi.

- **Finantsprobleemid**

Üleilmse majandussurutise mõju raskendas paljudes liikmesriikides fondide ärakasutamist. Selle tagajärjel tekkisid raskused tulemuste saavutamisel, muudatused oodatud nõudluses ja suuremad piirangud finantseerimises riigi ja kohalikul tasandil. Küllaldaste vahendite leidmine projektide kaasrahastamise jaoks muutus veelgi raskemaks.

- **Õiguslikud nõuded**

Perioodil 2007–2013 kehtiva õigusliku raamistikuga suurendati üldiselt eelmise versiooniga võrreldes arusaadavust, kuid vaja on siiski edasisi jõupingutusi. Õiguslike nõuetega seotud raskusi liikmesriikides on muu hulgas põhjustanud vastuoluprobleemid, sest mõnel juhul ei olnud komisjoni nõuded kooskõlas olemasolevate riiklike sätetega, mis tuli uuesti läbi vaadata.

Lisaprobleeme tekitasid viivitused ELi ja riigisiseste eeskirjade koostamises ja kehtestamises või nende eeskirjadega seotud juhistes ning eeskirjades olevad lüngad või ebaselged eeskirjad. Mõned õiguslikud nõuded tuleks edaspidi kohandada viisil, mille puhul võetaks arvesse rakendamise seotud kogemust. Lisaks on raskusi põhjustanud abikõlblikkuseeskirjade määratlus. Mõne territoriaalse koostöö rakenduskava puhul tekkisid raskused riigisiseste abikõlblikkuseeskirjade tõttu, sest kaasatud liikmesriikide arvust sõltuvalt on palju eri riigisiseseid eeskirju.

Suured viivitused tekkisid juhiste tõlkimise ja komisjonipoolsete täpsustustega, näiteks keskkonnamõju hindamise ja kulude abikõlblikkuse küsimustes. Lisaraskusi tekitas riigisiseste nõuete sage muutmine ja vastuolulisus komisjoni juhistes, sest ELi institutsioonid muutsid finantsperspektiivi ajal omapoolset õigusaktide tõlgendust.

- **Organisatsioonilised nõuded**

Organisatsiooniliste nõuetega seotud raskusi liikmesriikides on põhjustanud vajadus luua uued institutsioonid, ebapiisav eraldatus ametiasutuste vahel, hierarhiaprobleemid institutsioonide vahel ning ülesannete ja kohustuste jaotusega seotud probleemid. Mõnel juhul loodi liiga palju organisatsioone ja dubleeriti ülesandeid.

- **Inimressurss**

Üldiste õigusaktidega ei sätestata mingeid konkreetseid nõudeid juhtimis- ja kontrollisüsteemiga seotud nõuete järgimiseks vajalike töötajate kvalifitseerituse ja hulga suhtes. Rangemate kontrollinõuete taustal on töötajate piiratud arv ja ebapiisav kvalifitseeritus riiklikul ja piirkondlikul tasandil oluline probleem. Raskusi oli töötajate hoidmisega. Kriisist põhjustatud piirangud avaliku sektori tööhõives osutavad allhanke korras tellitud kontrolli suurenemisele. Töötajate rotatsioon komisjonis võib tuua kaasa muutusi teatud eeskirjade tõlgendamisel rakenduskava elluviimise ajal.

- **Infotehnoloogiasüsteemid**

Suuri viivitusi tekkis infotehnoloogiasüsteemide loomisega seotud raskuste tõttu, komisjoni kommunikatsiooni- ja infosüsteemide alaste juhiste ebaselguse või hilinemise, riigisiseste kommunikatsiooni- ja infosüsteemi alaste juhiste kvaliteedi ja õigeaegsuse tõttu.

- **Kontrollinõuded**

Rangemate kontrollinõuetega nähakse ette suurem arusaadavus, kuid kontrolli ja sisu vahel puudub siiski tasakaal. Perioodil 2007–2013 kehtivad õiguslikud nõuded kalduvad kontrollima probleeme ning seega juhtima tähelepanu sisult kõrvale. Kontrollinõuded hoiavad abisaajad eemale ja juhid pühendavad rohkem aega kontrollinõuete järgimise hindamisele kui rakenduskava eesmärkide saavutamisele. Lisaks lähevad riigisisestest kontrollinõuded sageli kaugemale ELi õigusaktidest.

Ettepanekud kasutussuutlikkuse parandamiseks

Eeskirjad struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi kohta on keerulised ja seetõttu on raske neid järgida ning see toob kaasa vigu. Seetõttu kulutavad liikmesriigid ebaproportsionaalselt palju aega nende vigade parandamiseks ja kontrollimiseks. Raportöör on seisukohal, et kasutusmäärade tõstmiseks, vigade vähendamiseks ja tõhususe suurendamiseks tuleks eeskirju ja menetlusi lihtsustada. Samal ajal tuleks leida õige tasakaal eeskirjade ja menetluste lihtsustamise ja stabiilsuse vahel.

Rõhk tuleks panna pigem tulemuste saavutamise eest tehtavatele maksetele kui sisendite kontrollimisele. Mõelda võiks sellele, kas eeskirjade vormiliste eiramiste asemel oleks võimalik keskenduda rohkem pettusele ning eeskirjade eiramise erinevale käsitlemisele, mis sõltuvalt tuvastatud eiramise tõsidusest võimaldab paindlikkust. Vajalikuks võib osutada isegi veamäära kajastamine projekti kuludes. Lisaks tuleks tõhustada auditeerimistegevuse kooskõlastamist ja kohaldada ühekordse auditi põhimõtet. Raportöör rõhutab, et suurendada tuleks toetuse mahu ja kontrollinõuete vahelist proportsionaalsust.

Tuleks saavutada suurem tasakaal ühest küljest eeskirjade ja menetluste vahel, mis on vajalikud ELi kulude seaduslikkuse ja korrektsuse tagamiseks, ning teisalt muuta sel viisil ühtekuuluvuspoliitika tulemustele suunatumaks ja kulutõhusamaks. Komisjon peaks tegema ettepaneku, kuidas keskenduda rohkem eesmärkide saavutamisele, eiramata usaldusväärse finantsjuhtimisega seotud põhimõtet.

Raportöör rõhutab, et suurima tähtsusega on mitmeaastase finantsraamistiku õigeaegne vastuvõtmine ning liikmesriikidele antavate täpsete ja lõplike eeskirjade ja juhiste vastuvõtmine.

Raportöör leiab samuti, et programmitöö ja rakendussüsteemide täpsemaks vastavusseviimiseks on suured võimalused. Eeskirjade ja menetluste ühtlustamine võib aidata kaasa lihtsustatud rakendussüsteemidele ja soodustada võimalike abisaajate osalemist ELi kaasrahastatud programmides. Kaaluda tuleks võimalikku paindlikkuse suurendamist, et toetada Euroopa Sotsiaalfondiga seostuvat tegevust Euroopa Regionaalarengu Fondi

programmides ja vastupidi.

Raportöör on arvamisel, et struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendite tulemuslikuks haldamiseks peaksid liikmesriigid pöörama enam tähelepanu projektide ettevalmistamisele ja projektikavadele. Lisaks peavad nad tegema jõupingutusi kvalifitseeritud töötajate ligitõmbamiseks ja hoidmiseks kõikidel ELi vahendite haldamise ja rakendamise tasanditel.

Raportöör juhib tähelepanu liikmesriikide kasutussuutlikkuse suurtele erinevustele. Raportöör teeb seetõttu ettepaneku liikmesriikide vahelise koostööprogrammi sisseseadmiseks parimate tavade vahetamise eesmärgil. Lõpuks kordab raportöör mitmetasandilise valitsemise ja partnerluspõhimõtte tähtsust struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendite haldamisel.

21.6.2011

TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS

regionaalarengukomisjonile

struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendite kasutamise ning ELi tulevase ühtekuuluvuspoliitika jaoks saadud õppetundide kohta
(2010/2305(INI))

Arvamuse koostaja: Edit Bauer

(*) Menetlus kaasatud komisjonide osalusel – kodukorra artikkel 50

ETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon palub vastutaval regionaalarengukomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et ELi majandus-, regionaal- ja sotsiaalpoliitika on omavahel tihedalt seotud ning et nende tõhusus sõltub rahastamisvahendite kasutamisega seotud probleemide lahendamisest, sest eri fondide vastuvõtuvõime probleemid on liikmesriikides sageli sarnased; arvestades, et piirkonniti on need probleemid siiski erinevad sõltuvalt asjaomase piirkonna sotsiaalsetest ja kultuurilistest eripäradest, mistõttu on ELi rahaliste vahendite kättesaadavus, kasutamine ja rakendamine erinev ning seda tuleb arvesse võtta;
- B. arvestades, et kõige ebasoodsamas olukorras olevates piirkondades ja mikropiirkondades napib vajalikke finants- ja inimressursse ning haldustuge, mida oleks vaja selleks, et asjaomased piirkonnad saaksid neile kättesaadavaid ELi rahalisi vahendeid tulemuslikult kasutada;
- C. arvestades, et ELi regionaalpoliitika on tähtis majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamise vahend, ning arvestades, et see annab Euroopa Liidule võimaluse võtta meetmeid selleks, et vähendada piirkondlikke erinevusi, edendada tegelikku lähenemist ja ergutada arengut, kvaliteetset tööhõivet ja sotsiaalset edenemist, ning arvestades, et ELi regionaalpoliitikast saavad kasu ka vähem arenenud piirkonnad;

- D. arvestades, et Euroopa Sotsiaalfond toetab olulisel määral tööturupoliitikat ja aitab märkimisväärselt kaasa sotsiaalse kaasatuse edendamisele, ning arvestades, et selle vahendeid tuleb tunduvalt suurendada,
1. palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada Euroopa Sotsiaalfondi tõhusam kasutamine kõikidel tasanditel ja kõikides liikmesriikides, et aidata lahendada tänased majandussurutise tagajärjel tekkinud sotsiaalmajanduslikud probleemid, ning kutsub üles tagama, et Euroopa Sotsiaalfond toetaks tulevikus läbimõeldult ja sihipäraselt Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamist tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse valdkondades ning oleks nähtav, läbipaistev, tõhus, paindlik, lihtne ja kasutajasõbralik vahend, mis on loodud selleks, et arendada inimkapitali, ja mis arvestaks samas liikmesriikide ja piirkondade eripärade ning vajadustega;
 2. kutsub komisjoni üles tagama tugevdatud ja koordineeritud koostööd erinevate struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahel, ning kaaluma erinevate fondide tugevama koostoime ja ühiste rakenduseeskirjade loomist;
 3. kutsub kõiki ELi institutsioone ja liikmesriike üles soodustama põhidokumentide, näiteks mitmeaastase finantsraamistiku ja määruste kiiremat vastuvõtmist, et ületada esialgsed raskused, mis võivad tekkida järgmise programmitöö perioodi alguses sarnaselt 2007.–2013. aasta programmitöö perioodi algusega;
 4. julgustab komisjoni ja liikmesriike tugevdama mitmetasandilist valitsemist, mis peaks lisaks poliitiliste tegevuskavade rakendamisele ja Euroopa Sotsiaalfondi juhtimisele hõlmama ka ELi 2020. aasta strateegia kui sellise väljatöötamist;
 5. rõhutab, et jõupingutused tuleb suunata piiratud arvule prioriteetidele, millest kõige kiireloomulisem on siseturul praeguse rekordilise töötuse määra vähendamine, pöörates erilist tähelepanu noorte ja naiste töökohtadele, et tagada kogu ELi hõlmavate projektide tõhusam rakendamine ning Euroopa Sotsiaalfondi võimalikult suur mõju ja potentsiaal, toetades seeläbi Euroopa 2020. aasta strateegiat, ning rõhutab, et arvesse tuleb võtta ka liikmesriikide erinevat olukorda, ja lisab, et praeguste tööhõiveprobleemide lahendamiseks on vaja tugevdada Euroopa Sotsiaalfondi finantsõltumatust ja suurendada selle paindlikkust;
 6. kutsub liikmesriike üles ergutama ja jätkama laiaulatuslikku dialoogi kõikide riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi sidusrühmadega, et teha paremini kindlaks tööturu vajadused ja parandada sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevate elanikkonnarühmade tööalast konkurentsivõimet, ning palub ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide sõnastamisel piisavalt arvestada piirkondlike ja kohalike vajadustega ning tagada nende kajastumine ka Euroopa Sotsiaalfondi eesmärkides; nõuab erilise tähelepanu pööramist madala kvalifikatsiooniga töötajate koolitusele ja haridusele, et parandada selle sihtrühma tööalast konkurentsivõimet;
 7. palub liikmesriikidel suurendada teadlikkust Euroopa Sotsiaalfondi kohta, parandada Euroopa Sotsiaalfondi vahendite kättesaadavust ja tõsta projektide koostamise suutlikkust, et aidata kaasa uute inimväärsede töökohtade loomisele ja tugevdada sotsiaalset kaasatust;
 8. palub komisjonil ja liikmesriikidel pidada kohalike ja piirkondlike arenguprojektide puhul

esmatähtsaks ühtset lähenemisviisi, julgustades Euroopa Sotsiaalfondi jaoks välja töötama alt üles põhimõttele tuginevaid kohalikke algatusi ning võimaldades ühitada erinevaid rahastamisallikaid, nagu rakenduskavad, riiklikud kavad ja üksikprojekti tasandil erasektori vahendid;

9. toetab seisukohta, et ühtekuuluvuspoliitika õigusraamistik peaks võimaldama rakenduskavadega seoses paindlikumat korraldustööd, et kajastada paremini arenguprotsesside iseloomu ja geograafilist ulatust; soovib jätta liikmesriikidele ja piirkondadele piisavalt paindlikkust esmatähtsate eesmärkide määramisel ja asjakohaste poliitikameetmete ühitamisel;
10. palub komisjonil tagada, et ühtekuuluvuspoliitika toetaks lisaks Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisele kõikides liikmesriikides ka piirkondade ja mikropiirkondade vaheliste erinevuste vähendamist, võtaks arvesse äärepoolseimate piirkondade erivajadusi ja edendaks ELi kooskõlalist arengut, tagades sealhulgas sihtotstarbelised lisavahendid ja rakendusmeetmed sellistele piirkondadele, mis on Euroopa standardite saavutamises veel maha jäänud;
11. peab kahetsusväärseks, et venivate haldusmenetluste ja keeruliste eeskirjade tõttu on Euroopa Sotsiaalfondi rakendamine eriti mõnes liikmesriigis aeglasem kui ette nähtud ning et seetõttu loobuvad paljud potentsiaalsed toetusesaajad rahastuse taotlemisest; rõhutab vajadust lihtsustada kulutuste abikõlbulikkust, juhtimist ja hindamist selgete, ühiste ja kergesti kasutatavate näitajate abil; nõuab kindlalt, et kõigi piirkondade auditi- ja kontrollimehhanismid vastaksid kõrgetele standarditele; nõuab tähtaegade, soovitude ja tulemuste paremat kooskõlastamist kontrolli eri tasandite (piirkondliku, riikliku ja ELi tasandi) vahel; on arvamusel, et rakenduskavade piirkondlikuks muutmisega ei kaasne tingimata rangem kontroll; soovib kontrolli sageduse määramisel võtta vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele aluseks toetussummade suurus ja esinenud eeskirjade eiramised; nõuab Euroopa Sotsiaalfondi eesmärkide paremat kooskõlastamist tööturu nõuetega, mis näitavad investeringute vajadust kutsealase koolituse uuendamisse ja käsitöö valdkonna kaitsmise meetmetesse;
12. kutsub liikmesriike üles ühenduse õigusakte siseriiklikku õigusse kiiremini üle võtma; rõhutab, et kohapealsete probleemide paremaks lahendamiseks on tähtis rakendada piisavat koolitatud personali;
13. palub Euroopa Komisjonil üle vaadata kaasrahastamise määr, et kajastada paremini arengutaset, ELi lisandväärtust, meetmete liike, toetusesaajaid, nende vahendite kasutamise suutlikkust ja arenguvõimalusi; nõuab seetõttu, et ühenduse eelarvest eraldataks ühtekuuluvuspoliitika jaoks piisavad vahendid ajal, mil rahastamist riiklikul ja kohalikul tasandil piirab riikide range eelarvepoliitika; peab kahetsusväärseks asjaolu, et osa Euroopa Sotsiaalfondi olemasolevatest vahenditest jääb kasutamata, kuid märgib samas, et mõnedes liikmesriikides tehakse sellega seoses suuri edusamme; palub liikmesriikidel luua mehhanismid, et aidata väikestel abisaajatel (üldjuhul oma tegevust alustavad valitsusvälised organisatsioonid ja VKEd) taotlusi edukalt ette valmistada ja suunata neid kogu rakendamisperioodi vältel, et tagada tõhusam protsessi kulgemine;
14. palub liikmesriikidel luua Euroopa nn ühe akna süsteemid, mis oleksid kodanikele võimalikult kättesaadavad, et aidata nii kohalikke ametiasutusi kui ka ELi kodanikke

Ühtekuuluvusfondi toetuse taotlemisel;

15. rõhutab, et haldus-, aruandlus- ja kontrollimenetlused peavad vastama projektide mahukusele, sest väiksematel ametiasutustel ja kohalikel omavalitsustel on raske praegustes tingimustes projekte rakendada, ning seetõttu tuleb järgmisel programmiperioodil kehtestada väikesemahuliste ELi toetuste kohta erisätted;
16. on seisukohal, et kuna paljusid liikmesriike ja nende piirkondi mõjutab tõsine majandus- ja finantskriis, ei tohiks riiklikele ametiasutustele ja ühingutele kohaldatav kaasrahastamismäär, mida rakendatakse ELi struktuurifondide vahenditest toetatavate projektide puhul, ületada 10%, et aidata sellega kaasa ühtekuuluvustoetuste laialdasemale kasutamisele;
17. palub liikmesriikidel kavandada ja korraldada koolitusi, mis oleksid suunatud võimalikele fondide toetusesaajatele;
18. palub liikmesriikidel kasutada võimalust teha kindlate eeskirjade alusel Euroopa Sotsiaalfondi toetusesaajatele suuremas ulatuses ettemakseid;
19. nõuab ühtekuuluvuspoliitika programmitöö, järelevalve ja hindamise ühtlustamist, et suurendada komisjoni nõuandvat rolli ning vähendada kontrolli ja auditiga seotud halduskoormust;
20. rõhutab vajadust osutada pidevat, tugevat ja keskendunud tähelepanu tegelikele tulemustele ja Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest rahastatud arenguprogrammide tulemustele, parandades nii ELi, riikliku, piirkondliku kui ka kohaliku tasandi hindamis-, järelevalve- ja näitajate süsteeme, mis peaksid peale kulutuste tasemete hõlmama ka võetud meetmete kvaliteeti; palub komisjonil arvestada ebakindlusteguritega, mis mõjutavad pikaajalisi tööle tagasipöördumise edendamise seotud projekte;
21. märgib, et avaliku sektori institutsiooniline suutlikkus nii riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil ning osalevate riigiasutuste ja toetusesaajate tehniline ja haldussuutlikkus on otsustavad tegurid, mis määravad Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamiseks vajaliku poliitika eduka väljatöötamise, rakendamise ja järelevalve;
22. märgib, et saadud juhtimiskogemustele ja teadmistele tuginemise eelduseks on juhtimis- ja kontrollisüsteemide suur järjepidevus ja suutlikkus, ning palub seega liikmesriikidel võtta vajalikke meetmeid selleks, et vältida fondide haldamisega tegeleva halduspersonali pidevat vahetumist.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	16.6.2011
Lõpphääletuse tulemus	+: 39 -: 1 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Regina Bastos, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Jean-Luc Bennahmias, Mara Bizzotto, Philippe Boulland, Milan Cabrnock, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Tadeusz Cymański, Frédéric Daerden, Proinsias De Rossa, Frank Engel, Sari Essayah, Ilda Figueiredo, Marian Harkin, Nadja Hirsch, Danuta Jazłowiecka, Martin Kastler, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Veronica Lope Fontagné, Elizabeth Lynne, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Vilija Blinkevičiūtė, Julie Girling, Kinga Göncz, Sergio Gutiérrez Prieto, Richard Howitt, Filiz Hakaeva Hyusmenova, Jan Kozłowski, Evelyn Regner, Dirk Sterckx

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	12.7.2011
Lõpphääletuse tulemus	+: 43 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	François Alfonsi, Luís Paulo Alves, Charalampos Angourakis, Catherine Bearder, Victor Boștinaru, Zuzana Brzobohatá, John Bufton, Alain Cadec, Francesco De Angelis, Tamás Deutsch, Rosa Estaràs Ferragut, Elie Hoarau, Brice Hortefeux, Danuta Maria Hübner, Juozas Imbrasas, María Irigoyen Pérez, Seán Kelly, Mojca Kleva, Petru Constantin Luhan, Riikka Manner, Iosif Matula, Erminia Mazzoni, Miroslav Mikolášik, Franz Obermayr, Jan Olbrycht, Markus Pieper, Monika Smolková, Georgios Stavrakakis, Nuno Teixeira, Michael Theurer, Michail Tremopoulos, Lambert van Nistelrooij, Oldřich Vlasák, Kerstin Westphal, Hermann Winkler, Joachim Zeller, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Andrea Cozzolino, Karima Delli, Ivars Godmanis, Karin Kadenbach, Marek Henryk Migalski, Vilja Savisaar-Toomast, Elisabeth Schroedter, Derek Vaughan
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Norica Nicolai